

ІСТОРИЧНА МІКРОТОПОНІМІЯ КІНЦЯ ХVІІІ – ПОЧАТКУ ХІХ СТОЛІТТЯ, МОТИВОВАНА НАЗВАМИ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД

Мосур О. С.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови імені професора Івана Ковалика

Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Університетська, 1, Львів, Україна

orcid.org/0000-0003-1912-3580

mosuroksana2015@gmail.com

Ключові слова: мікротопонім, апелятив, Йосифінська (1785–1788) метрика, Францисканська (1819–1820) метрика, Самбірський циркул, твірні основа, мотивувальна база.

Стаття присвячена аналізу твірних основ історичної мікротопонімії кінця ХVІІІ – початку ХІХ ст., зафіксованої у Йосифінській (1785–1788) і Францисканській (1819–1820) метриках. Писемні пам'ятки зберігаються в Центральному державному історичному архіві м. Львова. Для дослідження вибрано власні назви малих географічних об'єктів Самбірського циркулу. До регіону належало 412 населених пунктів. Лексико-семантичний аналіз твірних основ показав, що мікротопоніми похідні від апелятивів та від онімів. У статті аналізуємо власні назви мікрооб'єктів, похідні від назв будівель і споруд. Ці загальні назви додатково вказують на особливості ведення господарства, на вірування мешканців краю, на поширення ремесел тощо. У мікротопонімії кінця ХVІІІ – початку ХІХ ст. зафіксовано 6 груп слів, які називають житлові, господарські, оборонні, промислові, культові та гідроспоруди. До назв житлових будівель належать лексеми «будинок», «замок», «офіцини». Тематично господарські споруди поділяємо на 2 види: а) для зберігання і переробки зерна («гумно», «стодола», «шпихлір»); б) для ночівлі та утримання тварин, птахів («загорода», «кошара», «обора», «свинарка», «скотник», «стайня», «стая», «стіло», «хлів»). «Вал», «застава», «мур» належать до оборонних будівель. На території Самбірського циркулу поширеними були різноманітні види ремесел, про що свідчать назви промислових будівель. Апелятиви «цегельня», «гута» вказують на поширення будівництва; «бляхарня», «ковальня», «кузня», «токаря» – ковальської справи; «жупа», «фабрика» – на видобування корисних копалин; «пекарня», «млин» – на розвиток харчової сфери; «бровар», «броварня», «винарня», «винниця», «гуральня», «корчма», «пивниця» – на виробництво і збут алкогольних виробів; «тартак» – на деревообробну діяльність; «прачкаря», «бліх» – на розвиток сфери послуг. Мешканці циркулу були християнами. Про це дізнаємося з назв культових будівель («дзвіниця», «каплиця», «кляштор», «костьол» («костел»), «монастир», «статуя», «фігура», «церква»). Найменше у мікротопонімії представлено назв гідроспоруд («гать», «гребля»).

HISTORICAL MICROTOPYNYMY OF THE END OF XVIII – THE BEGINNING OF XIX CENTURY, MOTIVATED BY THE NAMES OF BUILDINGS

Mosur O. S.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language
named after Prof. I. Kovalyk
Ivan Franko National University of Lviv
Universytetska str., 1, Lviv, Ukraine
orcid.org/0000-0003-1912-3580
mosuroksana2015@gmail.com*

Key words: *microtoponym, appellative, Josyphinska (1785–1788) metric, Francyscanska (1819–1820) metric, Sambirskyy cyrkul, creating stem, motivational base.*

The article is devoted to the analysis of the creative stems of historical microtoponymy of the end of XVIII – the beginning of XIX century which are reflected in Josyphinska (1785–1788) and Francyscanska (1819–1820) metrics. These documents are kept in the Central State Historical Archive of Lviv. The object of the article is proper names of small geographical objects of the Sambirskyy cyrkul. The region consisted of 412 settlements. The lexical-semantic analysis of the creative bases showed that microtoponyms are derived from appellatives and from onyms. In the article, we analyze the proper names of micro-objects derived from the names of buildings and structures. These common names additionally indicate the peculiarities of farming, the beliefs of the inhabitants of the region, the spread of crafts, etc. In the microtoponymy of the end of XVIII – the beginning of XIX century there are 6 groups of words, which are names of residential, economic, defense, industrial, religious and hydro structures. The names of residential buildings include the lexemes ‘budynok’, ‘zamok’, ‘ofitsyny’. Thematically, economic buildings are divided into 2 types: a) for grain storage and processing (‘humno’, ‘stodola’, ‘shpykhlir’); b) for sleeping and keeping animals and birds (‘zahoroda’, ‘koshara’, ‘obora’, ‘svynarka’, ‘skotnyk’, ‘staynia’, ‘staya’, ‘stiylo’, ‘khliv’). ‘Val’, ‘zastava’, ‘mur’ belong to defensive buildings. Various types of crafts were common on the territory of the Sambirskyy cyrkul. The names of industrial buildings testify to this. The appellatives ‘tsehelnia’, ‘huta’ indicate the spread of field of construction. The lexemes ‘bliakharnia’, ‘kovalnia’, ‘kuznia’, ‘tokarnia’ show the spread of blacksmithing, ‘zhupa’, ‘fabryka’ - extraction of minerals, ‘pekarnia’, ‘mlyn’ – development of food sector, ‘brovar’, ‘brovarnia’, ‘vynarnia’, ‘vynnytsia’, ‘guralnia’, ‘korchma’, ‘pyvnytsia’ – production and sale of alcoholic products, ‘tartak’ – woodworking activities, ‘blikh’, ‘prachkarnia’ – development of service sector. The inhabitants of the cyrkul were Christians. We learn about this from the names of religious buildings (‘dzvinytsia’, ‘kaplytsia’, ‘kliashtor’, ‘kostiol’ (‘kostel’), ‘monastyr’, ‘statuya’, ‘fihura’, ‘tserkva’). The names of hydro structure (‘hat’, ‘hrebliia’) are the least represented in microtoponymy.

Постановка проблеми. Дослідження семантики твірних баз мікротопонімів, особливо історичних, – одне із завдань ономастики як науки. Джерельною базою наукової розвідки є Йосифінська (1785–1788) і Францисканська (1819–1820) метрики, зокрема ті документи, що стосуються Самбірського циркулу (фонд 19 опис 14 повністю і фонд 20 опис 14 повністю відповідно). Самбірський циркул – адміністративно-територіальна одиниця Галичини кінця XVIII – початку XIX ст. [Захарчишина, 1965]. У метриках збережені істо-

ричні назви малих географічних об’єктів, утворені від апелютивів та онімів. Однією з груп лексики, що мотивують мікротопонімію, є назви будівель і споруд [Мосур, 2019]. О.Б. Лужецька аналізує такі мікротопоназви на території Південно-Західного Опілля, поділяє споруди на культурні, господарські та побутові, культові, фортифікаційні [Лужецька, 2019, с. 115–118]. Мікротопонімікон Самбірського циркулу містить ширший спектр назв будівель і споруд в основах. Т.П. Беценко пропонує анкету для збору топонімних та мікро-

топонімних матеріалів, у якій є питання про власні назви будівель та оніми, похідні від назв будівель [Беценко, 2019]. О.І. Ординська проаналізувала мікротопонімію Північної Хмельниччини, а Я.В. Янчишина – мікротопонімію Центральної Хмельниччини. Незначна частина онімів мотивована, як бачимо з прикладів, наведених в авторефератах, назвами будівель [Ординська, 2020; Янчишина, 2021]. На сьогодні немає окремих публікацій, присвячених дослідженню мікротопоназв, мотивованих найменуваннями будівель, споруд різного призначення чи їхніх частин. Цим і зумовлена актуальність нашої наукової розвідки.

Мета дослідження – лексико-семантичний аналіз діахронних мікротопонімів, утворених від назв будівель і споруд. **Завдання** статті: 1) зібрати мікротопоніми, мотивовані назвами будівель і споруд; 2) проаналізувати семантику твірних основ цих пропріативів. **Об’єкт дослідження** – мікротопонімія Самбірського циркулу. **Предмет дослідження** – лексико-семантичні особливості твірних баз мікротопонімії кінця XVIII – початку XIX ст., мотивованої назвами будівель і споруд різного призначення.

Виклад основного матеріалу. Назви будівель поділяємо на групи: житлові, господарські, оборонні, промислові, культові. Крім того, виділяємо гідроспоруди.

В основах історичної мікротопонімії зафіксовано лексеми на позначення **житлових будівель** або їхніх частин. Загальна назва **будинок** – «будівля, споруда, призначена для житла» [СУМ, 1970, т. 1, с. 247] – збережена в онімі **Przy Budynkach**, г-ди (СтСамб, ЙМ, 15зв) (СтСамб, ФМ, 17зв). Від апелятива **замок** – «палац» [СУМ, 1972, т. 3, с. 218] – утворилась назва городу **W Zamku**, гор. (Гонят, ЙМ, 6зв). Синонім до слова **флігель** – «житлова бічна прибудова до головного будинку або будиночок у дворі головного будинку» [СУМ, 1979, т. 10, с. 606] – **офіцини: Za Oficynami**, гор. (Вош, ЙМ, 1Бзв).

Господарські будівлі, назви яких збережені в мікротопонімах Самбірського циркулу, в основному використовували для того, щоб: 1) зберігати і переробляти зернові та овочеві культури (*гумно, стодола, шпихлір*); 2) утримувати свійських тварин або птахів (*загорода, кошара, обора, свинарка, скотник, стайня, стая, стійло, хлів*).

Апелятив **гумно** – «тік з господарчими будівлями біля житла або й за селом» [СУМ, 1971, т. 2, с. 193] – і спільнокореневі з ним слова збереглись в онімах **Od Gumna**, гор. (Горб, ЙМ, 14зв), п. (Тул, ЙМ, 3бзв); **Zagumnisko**, п. (УгНезаб, ЙМ, 3зв). **Стодолою** називають «будівлю для зберігання снопів, сіна, половин тощо, а також для молотьби, віяння і т. ін.; клуню» [СУМ, 1978, т. 9, с. 724]. Ця лексема мотивувала мікротопоніми

Stodola, н. (Багн, ЙМ, 109) і **Stodolisko**, н. (Тарн, ЙМ, 6бзв), п. (Тарн, ЙМ, 60зв). Твірною основою пропріативів, зафіксованих у Йосифінській (1785–1788) і Францисканській (1819–1820) метриках, є апелятив **шпихлір** – «комора» [СУМ, 1980, т. 11, с. 523]: **Po za Szpiklerz**, гор. (Рихт, ЙМ, 1Азв).

Загальна назва **загорода** – «огорожена ділянка в господарстві, на випасі, у полі для літнього утримування або ночівлі свійських тварин і птахів» [СУМ, 1972, т. 3, с. 85], «загороджене місце в полі або коло дому» [Rudnicki, 1939, с. 33] – збережена в онімі **Zahoroda**, п. (Озим, ЙМ, 111зв) (Озим, ФМ, 116зв); **Zagrody**, л. (Пог, ЙМ, 28зв), луки (Торч, ЙМ, 133зв), пас-ща (Горуц, ЙМ, 125зв). Твірною основою історичних мікротопонімів **Koszara**, л. (Монаст, ЙМ, 7зв); **Koszarzyska**, б-га (КонСем, ЙМ, 55зв), п., лук. (Берест, ЙМ, 10зв) (Берест, ФМ, 14зв) був апелятив **кошара** – «загорода або хлів для овець, кіз; вівчарня», (рідко) «хлів для великої рогатої худоби» [СУМ, 1973, т. 4, с. 315].

Обора – «відгороджена частина подвір’я з приміщенням для худоби» [СУМ, 1974, т. 5, с. 550] – мотивувальна база мікротопоназви **Kolo Obory**, гор. (Годв, ФМ, 70зв). У метриках два пропріативи утворені від загальної назви **свинарка**, який, імовірно, має таке ж значення, що й слово *свинарня (свинарник)* – «приміщення для свиней» [СУМ, 1978, т. 9, с. 70]: **Swynarka**, н. (Стор, ЙМ, 360зв); **Swynarki**, н. (Ор, ЙМ, 408зв) (Ор, ФМ, 513зв) (Стор, ФМ, 329зв), п. (Вовч, ЙМ, 328зв). Власна назва **Skotnik**, виг. (Малп, Яс, ЙМ, 4зв), л. (Липов, ЙМ, 15зв), п. (Сукул, ЙМ, 19зв), пас. (Передм-Лішн, ЙМ, 37зв), сін-ті (Мост і Дн, ЙМ, 27зв), шл. (ГайНиж, ЙМ, 10зв) (ГайНиж, ФМ, 20зв), похідна від загальної назви **скотник** (пор. *скотний двір* – «двір зі спеціально обладнаними будівлями для великої рогатої худоби» [СУМ, 1978, т. 9, с. 308]).

Апелятив **стайня** – «спеціальне приміщення, будівля, де тримають коней; конюшня», (рідко) «хлів» [СУМ, 1978, т. 9, с. 637] – твірна база мікротопоназви **Przed Stajniami**, гор. (СмДол і СмГор, ЙМ, 43зв). Одним зі значень полісемантичного слова **стая** є «житло гуцульських пастухів на полонинах», «стайня, хлів» [СУМ, 1978, т. 9, с. 673]: **Na Staiach**, луки (ВлсВел, ЙМ, 22зв), п. (Пл, ЙМ, 20зв) (Пл, ФМ, 28зв); **Stayka**, гр. (СухПот, ЙМ, 33зв), пас. (Молд, ЙМ, 34зв) (Молд, ФМ, 41зв). Можливим є творення онімів і від апелятивів *стайка* у значенні «ряд кіп, полукіпків (пшениці, жита і т. ін.) на полі» [СУМ, 1978, т. 9, с. 637] чи *стаї* «шматок поля з недовгими загонами на 50–60 м» [Данилюк, 2013, с. 129]. **Стійлом** називають «відгороджене місце для одного коня у стайні або однієї корови в корівнику», «взагалі приміщення для утримання худоби» [СУМ, 1978, т. 9, с. 711]. Від апелятива утворились оніми **Stoylo**, п., пот. (Містк, ЙМ, 23зв, 24зв) (Містк,

ФМ, 30зв) і *W Stoye*, луки (Хлпл, ФМ, 21зв), а від лексеми **хлів** – «будівля для свійської худоби та птиці», (рідко) «сарай» [СУМ, 1980, т. 11, с. 83]) – *Chliwyszczе*, луки (Доброг, ЙМ, 107зв) (Доброг, ФМ, 122зв).

Ряд мікротопонімів Самбірського циркулу мотивовані назвами **оборонних будівель** і їхніх частин. Твірною основою мікротопоназви *Waliska*, н., луки (Летн і Мон Летн, ЙМ, 51зв; ФМ, 115зв), п. (Воют, ФМ, 57зв) є апелютив *валис(ь)ка*, похідний від слова **вал** – «високий земляний насип навколо поселення, міста або фортеці для захисту від ворога» [СУМ, 1970, т. 1, с. 283]. Пропріатив *Zastawa*, п., н. (Берег, ЙМ, 49зв; ФМ, 56зв) утворений від загальної назви **застава** – «місце в'їзду до міста або виїзду з нього, яке охоронялося» [СУМ, 1972, т. 3, с. 326], *Za Murem*, н. (Вош, ЙМ, 37зв), п. (Канаф, ЙМ, 5зв) – від апелютива **мур** «висока кам'яна або цегляна стіна навколо чогось», «невисока загорожа з каменю або цегли навколо чогось», «стіна» [СУМ, 1973, т. 4, с. 827].

Низка мікротопонімів мотивована назвами **промислових будівель**. Загальна назва **цегельня** – «завод, який виробляє цеглу» [СУМ, 1980, т. 11, с. 191] – збережена у пропріативах *Cegelnisko*, пас. (Вош, ЙМ, 55зв) (Вош, ФМ, 50зв); *Pod Cegelnia*, п. (БарВел, ЙМ, 9зв; ФМ, 17зв), а апелютив **гута** – «склоплавильний завод» [СУМ, 1971, т. 2, с. 200] – в онімах *Hutky*, л. (Долоб, ЙМ, 9зв); *Na Hutyskach*, луки (СтСамб, ЙМ, 90зв; ФМ, 101зв).

Вироби з металу виготовляли в бляхарнях, кузнях, токарнях. Ці апелютиви зафіксовані в основах мікротопонімів на сторінках Йосифінської (1785–1788) і Францисканської (1819–1820) метрик. Від загальної назви **бляхарня** утворився онім *Pod Blecharnia*, п. (Лит, ЙМ, 13зв), від атрибута **ковальний** (< **ковальня** «кузня» [СУМ, 1973, т. 4, с. 202]) – *Blich Kowalny*, бл. (Бліх, ФМ, 30зв). Лексема **кузня** – «майстерня (або цех), де обробляють метал куванням» [СУМ, 1973, т. 4, с. 386] – представлена в пропріативі *Na Kuzni*, м. (Залок, ЙМ, 122), **токарня** – «токарна майстерня» [СУМ, 1979, т. 10, с. 177] – в онімі *Nad Tokarnia*, м., г. (Лос, ЙМ, 2).

Мешканці Самбірського циркулу видобували корисні копалини. Апелютив **жупа** – «соляна копальня чи солеварня» [СУМ, 1971, т. 2, с. 547] – і спільнокореневі слова жупина, жупка зафіксовані в мікротопоназвах *Za Żupo*, лук. (Гас, ФМ, 653зв); *Zupina*, пот. (Гаївиж, ЙМ, 21); *Zupka*, г-ди, поля (Блаж, ФМ, 98зв). На теренах регіону функціонувала **фабрика** («промислове підприємство, що обробляє сировину машинним способом і якому властивий розподіл праці за операціями» [СУМ, 1979, т. 10, с. 547]), де видобували сірку: *Fabryka Siarczana*, фабр. (ЛюбВел, ЙМ, 99зв).

Про розвиток харчової промисловості «говорять» лексеми **пекарня** – «невелике, звичайно немеханізоване підприємство для випікання хліба» [СУМ, 1975, т. 6, с. 110] і **млин** – «споруда, що розмелює зерно на борошно за допомогою вітряної, водяної, парової та ін. енергії» [СУМ, 1973, т. 4, с. 764], які засвідчені в онімах *Za Piekarnia*, гор. (Хлопч, ФМ, 1зв); *Kolo Mlyna*, п. (ЛопХом, ФМ, 77зв).

Низка назв промислових будівель, де виготовляли спиртово-горілчані вироби, і місць збуту такої продукції – твірні бази найменувань мікроб'єктів. Апелютиви **бровар** і **броварня** – «пиво-варний завод» [СУМ, 1970, т. 1, с. 237] – синоніми. Слова зафіксовані в онімах *Browarnia*, п. (Вовч, ЙМ, 326зв); *Kolo Browaru*, лук. (Тис, ЙМ, 7зв). Лексема **винарня** – «винна крамниця; пивниця» [СУМ, 1970, т. 1, с. 439] – мотивувала мікротопонім *Wieniarnia*, вин. (ЯблНиж, ЙМ, 3зв), **винниця** – «підприємство, де виготовляли горілку і спирт; гуральню» [СУМ, 1970, т. 1, с. 441] – пропріатив *Winnice*, п. (Михн, ЙМ, 154зв), **гуральня** – «спиртово-горілчаній завод» [СУМ, 1971, т. 2, с. 195] – мікротопоназву *Gorzelnia*, гур. (Грімн, ЙМ, 69) (ЛюбВел, ЙМ, 20Азв; ФМ, 1зв) (Сокол, ФМ, 4зв), **корчма** – «шинок, заїзд, де продавались спиртні напої» [СУМ, 1973, т. 4, с. 302] – онім *Kolo Karczmy*, пот. (Саск, ЙМ, 138), **пивниця** – «заклад, де продають і п'ють пиво», «льох, підвал для зберігання алкогольних напоїв», (заст.) «пиво-варня» [СУМ, 1975, т. 6, с. 350] – власну назву *Kolo Piwnicy*, поля (Білич, ЙМ, 331зв).

Мотивувальною базою мікротопоніма *Od Tartaku do Granicy Zubrzyckiey*, луки (Головс, ЙМ, 30зв) є загальна назва **тартак** – «лісопильний завод; лісопильня» [СУМ, 1979, т. 10, с. 41], яка свідчить про лісо- і деревопереробну діяльність населення Самбірського циркулу.

В окремих будівлях надавали певні послуги, наприклад, білизну прали в **прачкарнях** (*Przed Praczkarnia*, гор. (ЛюбВел, ЙМ, 20зв) (ЛюбВел, ФМ, 1зв)). Лексема **бліх** – «білизня, місце вибілювання полотна» [ЕСУМ, 1982, т. 1, с. 211] – збережена в онімі *Za Blichem*, п. (ГорВел, ФМ, 115зв).

Низка онімів утворилась від назв **культових споруд і їхніх частин**. Загальна назва **дзвіниця** – «вежа для дзвонів на церкві, при церкві або окрема будівля з дзвонами» [СУМ, 1971, т. 2, с. 264] – представлена в пропріативі *Pod Dzwonica*, гор. (Ятв, ФМ, 2зв). Мікротопонім *Kaplica Świętejgo Tadeusza*, капл. (Дубан, ЙМ, 77зв) (Дубан, ФМ, 49зв) мотивований лексемою **каплиця** – «у християн – невеличка споруда без вітваря для відправ і молитов» [СУМ, 1973, т. 4, с. 95]. Апелютив **кляштор** – «католицький монастир» [СУМ, 1973, т. 4, с. 195] – твірна база

мікротопоназви *Pole Klasztorne*, п. (ВисВиж, ФМ, 24зв). Пропріатив *Grunt Koscielny*, гр. (БарВел, ЙМ, 65зв) (БарМал, ЙМ, 38зв) мотивований лексемою **коствол (костел)** – «римсько-католицький храм» [СУМ, 1973, т. 4, с. 309]. Загальна назва **монастир** – «релігійна громада ченців або черниць...», «церква, будівлі й територія, належні цій громаді» [СУМ, 1973, т. 4, с. 794] – представлена в онімі *Manaster*, п. (ВисНиж, ЙМ, 51зв; ФМ, 57зв). Мікротопонім *Statuya Sfiwiete/ go Tadeusza*, фіг. (Дубан, ЙМ, 90зв; ФМ, 58зв) утворений від лексеми **статуя** – «скульптурне тривимірне зображення людини або тварини» [СУМ, 1978, т. 9, с. 671]. **Фігурою** називають «хрест із зображенням розп'яття або статуя святого, які ставили на великих дорогах, переважно на роздоріжжі» [СУМ, 1979, т. 10, с. 584]: *U Figury*, лан, н. (Волощ, ЙМ, 50зв; ФМ, 27зв). Апелятив **церква** – «будівля, в якій відбувається християнське богослужіння» [СУМ, 1980, т. 11, с. 202] – представлений у мікротопоназві *Od Cerkwi*, б. (Гонят, ЙМ, 35зв).

Назви гідроспоруд збережені в основах мікротопонімів Самбірського циркулу. Пропріатив *Hatyszcza*, п., пас-ща (Мш, ЙМ, 168зв; ФМ, 140зв) мотивований лексемою **гать** (те саме, що *гатка* – «настил з дерева, хмизу і т. ін. для проїзду через болото», «гребля» [СУМ, 1971, т. 2, с. 41]). **Греблею** називають «гідротехнічну споруду, що перегороджує річку або інший водотік для створення водосховищ, одержання енергії і т. ін.» [СУМ, 1972, т. 2, с. 163]. Загальна назва представлена в онімі *Chrebli*, н. (Озим, ЙМ, 21зв).

Висновки. В основах мікротопонімів Самбірського циркулу зафіксовано назви будівель і споруд різного типу: житлові (*будинок, замок, офіцини*), господарські (для зберігання і переробки зерна: *гумно, стодола, штихлір*; для ночівлі й утримання тварин, птахів: *загорода, кошара, обора, свинарка, скотник, стайня, стая, стійло, хлів*), оборонні (*вал, застава, мур*), промислові (*цегельня, гута; бляхарня, ковальня, кузня, токарня; жупа, фабрика; пекарня, млин; бровар, броварня, винарня, винниця, гуральня, корчма, пивниця; тартак; працкарня, бліх*), культові (*дзвіниця, каплиця, кляштор, коствол (костел), монастир, статуя, фігура, церква*), гідроспоруди (*гать, гребля*).

Перспектива дослідження – порівняти мікротопонімію Самбірського циркулу, зафіксовану в метриках, із сучасним мікротопонімним фактажем (щоб з'ясувати кількісні та якісні зміни в ній).

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ЙМ – Йосифінська (1785–1788) метрика. ЦДІАЛ. Фонд 19. Опис 14.
ФМ – Францисканська (1819–1820) метрика. ЦДІАЛ. Фонд 20. Опис 14.

Назви географічних об'єктів: бл. – бліх, б-та – болота, б. – болото, виг. – вигін, вин. – винниця, г. – гора, гор. – город, г-ди – городи, гр. – ґрунт, гур. – гуральня, капл. – каплиця, л. – ліс, м. – місце, н. – нива, пас. – пасовище, пас-ща – пасовища, п. – поле, пот. – потік, сін-ті – сіножаті, фабр. – фабрика, фіг. – фігура, шл. – шлях.

Назви населених пунктів Самбірського циркулу: Багн – Багновате, БарВел – Баранчичі Великі, БарМал – Баранчичі Малі, Берег – Береги, Берест – Берестяни, ВисВиж – Висоцько Вижнє, ВисНиж – Висоцько Нижнє, Вовч – Вовче, ВлсВел – Волосянка Велика, Волощ – Волоща, Вощ – Вощанці, ГаїВиж – Гаї Вижні, ГаїНиж – Гаї Нижні, Годв – Годвишня, Гонят – Гонятичі, Горб – Горбачі, Горуц – Горуцько, Доброг – Доброгостів, Долоб – Долобів, Залок – Залокоть, Канаф – Канафости, КонСем – Конюшки Сем'янівські, Летн – Летня, Липов – Липовець, ЛопХом – Лопушанка Хомина, ЛюбВел – Любінь Великий, Малп – Малпа, Містк – Містковичі, Молд – Молдавсько, Монаст – Монастирець, Мон Летн – Монастир Летнянський, Мост і Дн – Мости і Дністрик, Мш – Мшанець, Озим – Озимина, Ор – Орів, Передм-Лішн – Передмістя Лішнянське, Пл – Плоске, Рихт – Рихтичі, СМГор – Смільниця Горішня, СМДол – Смільниця Долішня, СтСамб – Старий Самбір, Стор – Сторонна, Сукул – Сукулів, СухПот – Сухий Потік, Тарн – Тарнавка, УгНезаб – Угерці Незабитовські, Хлпл – Хлиплі, Хлопч – Хлопчичі, ЯблНиж – Яблінка Нижня, Яс – Ясенів, Ятв – Ятв'яги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беценко Т.П. Вступ до топоніміки : навчальний посібник. Суми, 2019. 151 с.
2. Данилюк О.К. Словник народних географічних термінів Волині. 2 вид., доп. і виправл. Луцьк : ФОП Захарчук В.М., 2013. 148 с. (Бібліотека української ономастики).
3. Етимологічний словник української мови / Головн. ред. О.С. Мельничук. В 7 т. Київ : «Наукова думка», 1982–2012.
4. Йосифінська (1785–1788) і Францисканська (1819–1820) метрики. Перші поземельні кадастри Галичини. Показчик населених пунктів. / Відп. ред. Я. Захарчишина ; уклад.: Я. Пироженко, В. Сіверська. Київ : Наук. думка, 1965. 356 с.
5. Лужецька О.Б. Мікротопонімія Південно-Західного Опілля. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 292 с.
6. Мосур О.С. Мікротопонімія кінця XVIII – початку XIX століття: Самбірський циркул.

URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/dis_mosur.pdf (дата звернення: 24.07.2024).

7. Ординська І.Я. Мікротопонімія Північної Хмельниччини : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2020. 18 с.
8. Словник української мови. В 11 т. / За ред. І.К. Білодіда (гол.) та ін. Київ : Наукова думка, 1970–1980.
9. Янчишина Я.В. Мікротопонімія Центральної Хмельниччини : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2021. 20 с.
10. Rudnicki J. Nazwy geograficzne Bojkowszczyzny. Lwów, 1939. 248 s.
4. Josyfinska (1785–1788) i Frantsyskanska (1819–1820) metryky. Pershi pozemelni kadastry Halychyny. Pokazhchyk naselenykh punktiv (1965) [Josyfinska (1785–1788) and Francyskanska (1819–1820) metrics. The first land cadastres of Galicia. Index of settlements]. Vidp. red. Ya. Zakharchyshyna; uklad.: Ya. Pyrozhenko, V. Siverska. 356 p. [in Ukrainian].
5. Luzhetska, O.B. (2019) Mikrotoponimy Pivdenno-Zakhidnoho Opillia [Microtoponyms of South-Western Opillia]. 292 p. [in Ukrainian].
6. Mosur, O.S. (2019). Mikrotoponimiya kintsia XVIII – pochatku XIX stolittia: Sambirskyy tsyrkul [Microtoponymy of the end of XVIII – the beginning of XIX cc.: Sambirskyy cyrkul]. Retrieved from: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/dis_mosur.pdf. 803 p. [in Ukrainian].
7. Ordynska, I.Ya (2020). Mikrotoponimiya Pivnichnoyi Khmelnychchyny [Microtoponymy of Northern Khmelnychchyna]: dis. ... kand. phil. nauk: 10.02.01. Vinnytsia. 18 p. [in Ukrainian].
8. Slovyk ukrayinskoyi movy (1970–1980) [Dictionary of Ukrainian Language]. V 11 t. / za red. I.K. Bilodida (hol.) ta in. [in Ukrainian].
9. Yanchyshyna, Ya.V. (2021). Mikrotoponimiya Tsentralnoyi Khmelnychchyny [Microtoponymy of Central Khmelnychchyna]: dis. ... kand. phil. nauk: 10.02.01. Vinnytsia. 20 p. [in Ukrainian].
10. Rudnicki, Jarosław (1939) Nazwy geograficzne Bojkowszczyzny [Geographical names of Boykivshchyna]. 248 p. [in Polish].

REFERENCES

1. Betsenko, T.P. (2019) Vstup do toponimiky [Introduction to toponymics]: navchalnyy posibnyk. 151 p. [in Ukrainian].
2. Danyiuk, O.K. (2013) Slovyk narodnykh heohrafichnykh terminiv Volyni [Dictionary of folk geographical terms of Volyn]. Vyd. druhe, dop. i vypravl. 148 p. (Biblioteka ukrayinskoyi onomastyky) [in Ukrainian].
3. Etymolohichnyy slovyk ukrayinskoyi movy (1982–2012) [Etymological Dictionary of Ukrainian Language]. Holovn. red. O.S. Melnychuk. V 7 t. [in Ukrainian].